

Barības vielu notecees mazināšana Baltijas jūrā, vienoti apsaimniekojot mitrzemes un zālājus

palienē plavas

Palienē plavas

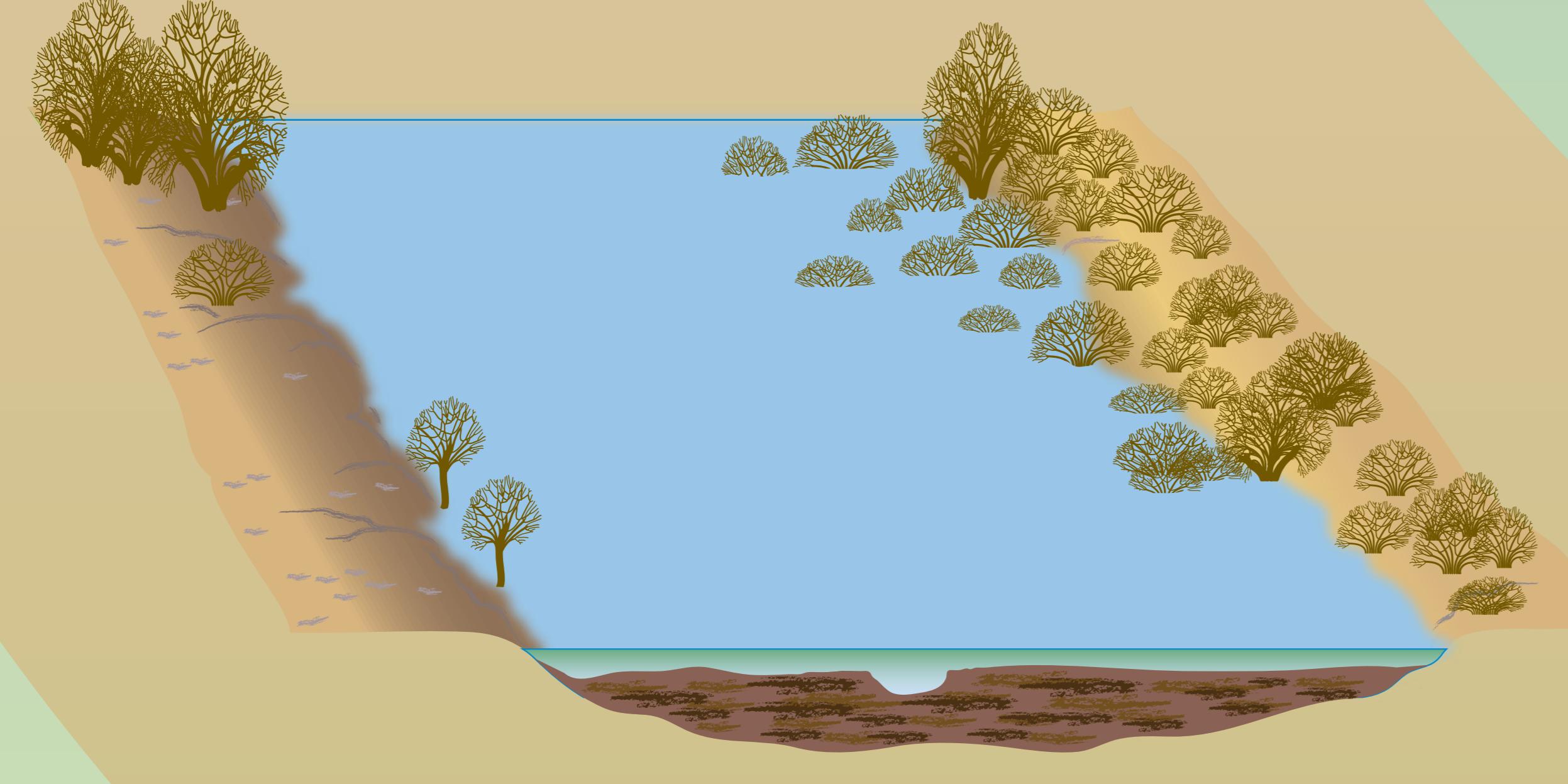
Palienē plavas pavasuros un dažkārt arī citos gadalaikos, appludina palu ūdeņi. Tiem krītoties, plavās paliek nogulumu kārt, kas mēslo plavu, tādēļ šo plavu augsns ir auglīgas, siena raža augsta un vēsturiski tās tika uzskaitītas par labākajām plavām Latvijā. Palienē plavās ligzdo ļoti daudz dažādu putnu: gan pīles – platknābis, pirkšķe un citas, gan tārtīveidīgie putni – kikuts, plavu tilbīte, melnā puskuitala, gugatnis un citi, gan dzērvveidīgie putni – grieze un ormanītis.

Paliene ir nozīmīgas arī zivīm. Seklajos, siltajos aplūdušo plavu ūdeņos nārsto līdakas un barojas citas zivis.

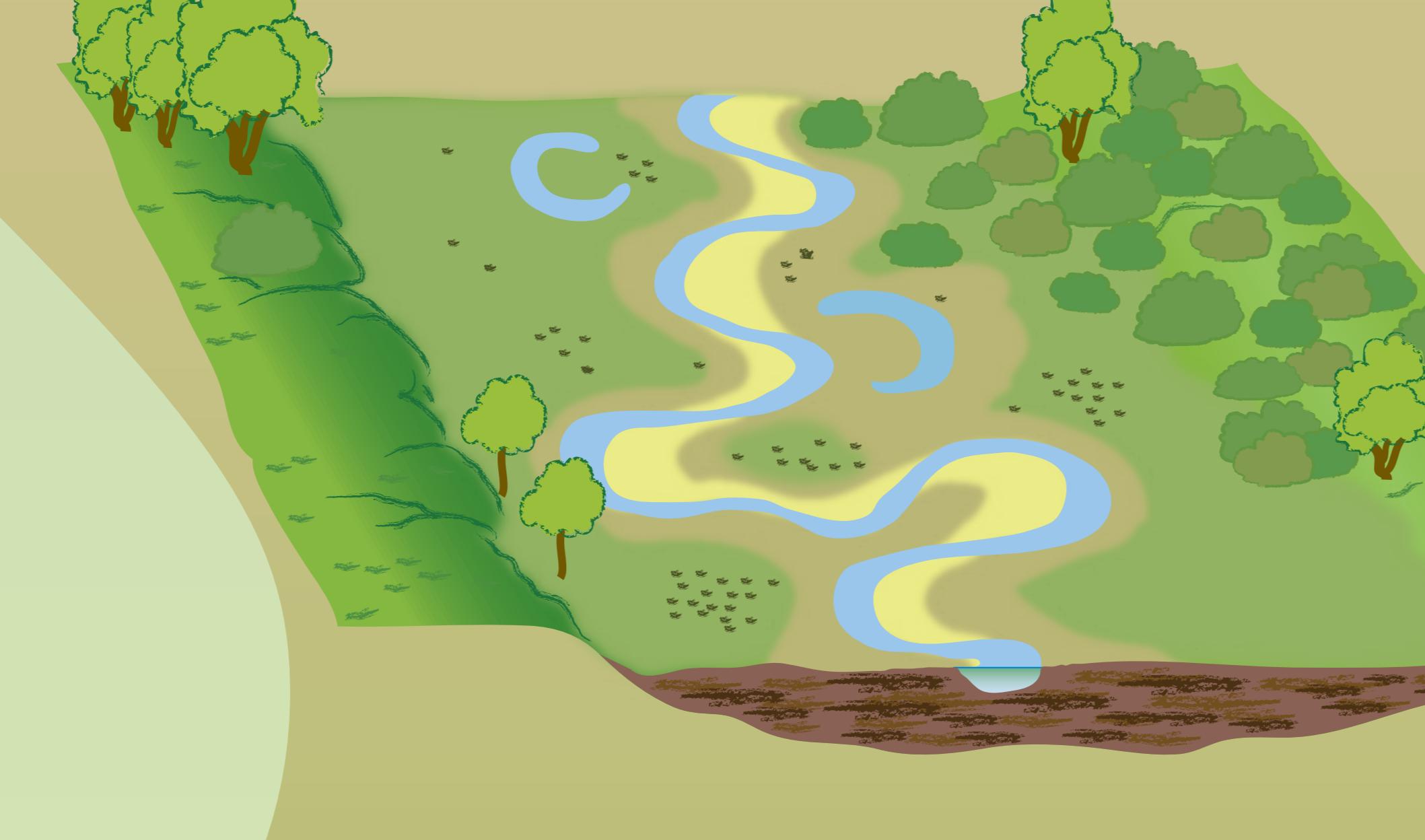
Samazinoties palienē plavām, samazinājās arī zivju bagātība. Palu ūdeņi bagātināja arī vecupuri un diķu zivju krājumus. Palienē plavas, atkarībā no to atrašanās vietas, var būt gan upju palienes, gan ezeru palienes.

Palienē plavām ir vairākas funkcijas

- Plūdu mazināšana – nepārveidotas palienē plavas darbojas kā milzīgi sūkņi, kas palu laikā uztver ūdeni un vēlāk lēnām to atbrīvo, samazinot plūdu apjomu un stiprumu.

- Gruntsūdens piepildīšana – upju palienēs uzkrātais ūdens nodrošina gruntsūdens resursu papildināšanu.

- Ūdens objektu pasargāšana no lauksaimnieciskā piesārņojuma – palienē plavās nogulsnējās no lauksaimniecības zemēm noplūstošās barības vielas un nogulumi, aizkavējas to ieplūšana ūdens objektos.

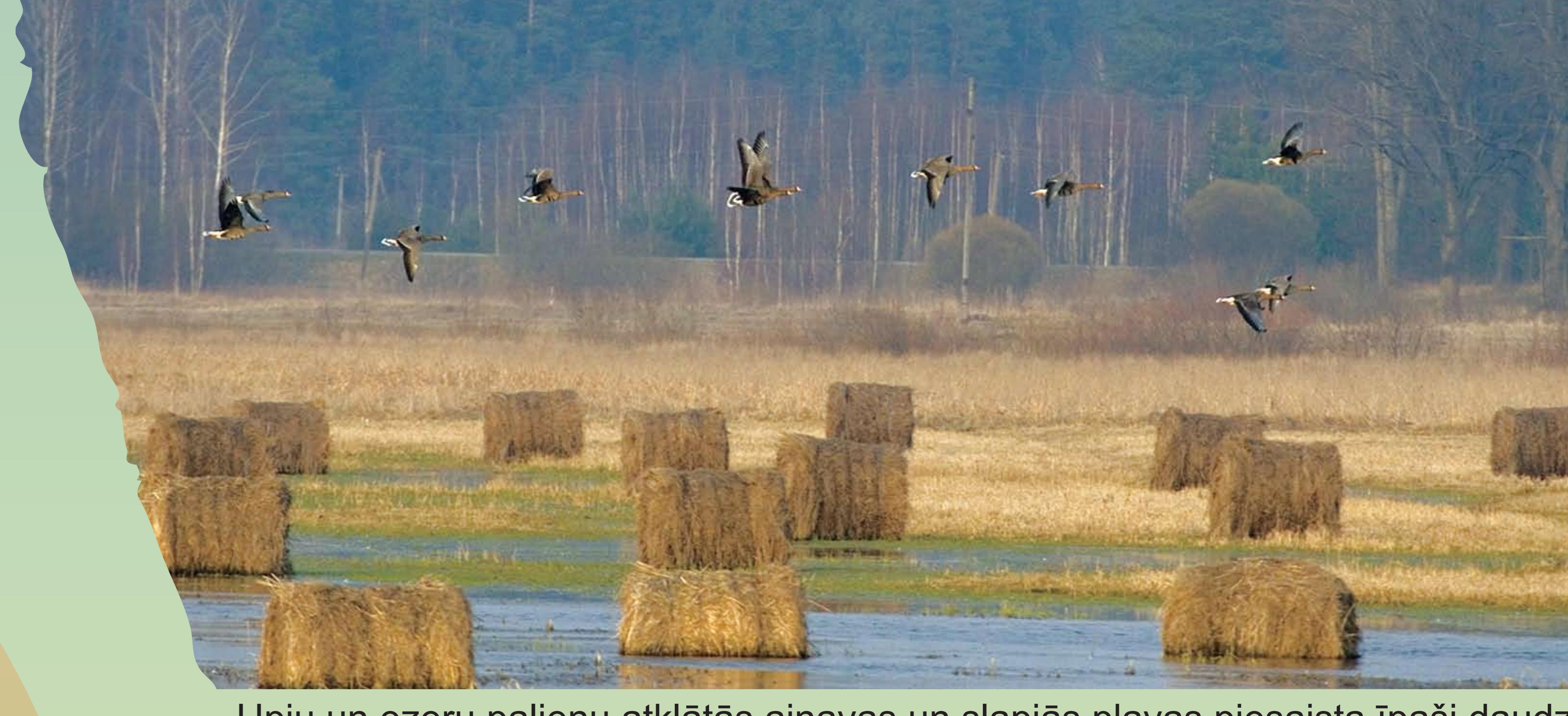
Palienē plavu atjaunošana

- Tādos zālājos, kas vēl nav aizauguši ar kokiem un krūmiem ir jāatsāk plaušana un/vai ganišana.
- Zālājos, kas ir sākuši aizaugt, ir jāizcērt krūmi un koki un jāturpina plavu apsaimniekot to plaujot vai noganot.
- Lai novērstu meliorācijas negatīvo ietekmi, jāatjauno upju hidroloģiskais režīms.

Paliene parasti stiepjas gar upi gandrīz nepārtrauktas joslas veidā, tās platumus var būt no dažiem metriem mazajām upēm līdz vairākiem kilometriem lielākajām upēm.

Foto © V. Baronova

Upju un ezeru palienē atklātās ainavas un slapjās plavas piesaista īpaši daudz dažādu putnu sugu pavasara un rudens migrāciju laikā.

Foto © V. Lārmanis

Mitrajās un auglīgajās palienē plavās ir izveidojušies piemēroti augšanas apstākļi visai dažādām augu sugām, tostarp tādiem retumiem kā Sibīrijas skalbei un jumstiņu gladiolai.

Foto © V. Baronova

Lielu palu laikā ūdeņu nestie ledus gabali "nošķin" vai izrauj nelielus krūmus, tādējādi pasargājot plavu no aizaugšanas.

Taču tas ir iespējams tikai neregulētu upju palienēs, kurās ir saglabājies to dabiskais hidroloģisks režīms.

Foto © J. Soms

CENTRAL BALTIK
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

Saving the sea from Nutrient Overload by managing grasslands/Wetlands BALtically

Materiāls sagatavots Centrālās Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas projektā „Barības vielu notecees mazināšana Baltijas jūrā, vienoti apsaimniekojot mitrzemes un zālājus”.

Projekta mērķis ir paaugstināt sabiedrības informētību par ilgtspējīgām saimniekošanas metodēm, kas samazina barības vielu noteci uz Baltijas jūru.
Vairāk par projektu <http://www.ldf.lv/>